Ἡ τακτικὼς κατὰ Δευτέραν ἐκδιδομένη «Φιλολογικὴ Σελὶς» τοῦ «Τηλεγράφου» συγκεντρώνει πλουσίαν συνεργασίαν τῶν καλλιτέρων λογοτεχνῶν καὶ διανοουμένων καὶ παρακολουθεῖ μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς ἐπαρχίας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ

Ὀδηεμία ἀπόδειξις πληρωμῆς εἶνε ἔγκυρος ἐὰν δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαχειριστοῦ καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς ἐφημερίδος

Τὰ χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν —ο— ἐπιστρέφονται, —ο—

ΠΡΟΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕ ΤΟ ΠΟΝΟ....

ΤΟΥ κ. ΘΕΟΔ. Β. ΒΑΣΜΑΤΖΗ

Ὅπως πάντα, ὅπως πρίν. Κι' ἐφέτος τίποτα δὲν εἶχε ἀλλάξει. Ἡ ζωή τους τραβοῦσε δλόισα τὸ δρόμο ποὺ εἶχε χαράξει. Τὸ συνηθισμένο τραπέζι, τὰ ἴδια συγγενικὰ πρόσωπα γύρω, οἱ ἴδιες κουβέντες, κ' οἱ ἴδιες εὐχὲς ξανασπιθήκαν γιὰ ἄλλη μιὰ φορά. Καμμιὰ ἀλλαγή, καμμιὰ χαρὰ δὲν εἶχε φανῆσει τὰ πρόσωπά τους, τίποτα τὸ εὐθύμο δὲν εἶχε ταράξει τὴ μονοτονία καὶ θλιβερὴ γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ τους. Κι' ἀκόμα ἔπρεπε νὰ ἤταν κ' εὐχαρισταμένοι ποὺ καὶ στὸ φετεινὸ πρωτοχρονιάτικο τραπέζι βρισκόταν ἄλοι τους γεροί καὶ κανένας δὲν τοὺς εἶχε μεγαλώσει τὸ καϋμό, φεύγοντας γιὰ τὸ μακρυνὸ κ' ἄγριστο ταξίδι. Μηχανικὰ μὲ μιὰ ἀπίπλαστη χαρὰ, τὸ θλιβερὸ χαμόγελο στὰ χείλια τῆς ποὺ ἔκανε δλοφάνερη τὴν ἀκεφιὰ καὶ τὸ ψυχικὸ τῆς δράμα, ἡ Φλώρα παρακολουθοῦσε τὶς συζητήσεις τους καὶ τραβοῦσε τὶς ὧρες γιὰ τελειώσῃ ἡ παροπαιδεύση αὐτὴ συγκέντρωση καὶ νὰ σκορπίσουν, ἐνῶ ἄλλα χρόνια στὴν ὀνειρόπλεχτη ἐκείνη περίοδο τῆς πρώτης νειότης τὴ συγκινοῦσε ξεχωριστά. Ἀλήθεια κάτι τέτοιες μέρες καταλαβαίνει κανένας τὸ μέτρο τῆς συφορᾶς του. Τότε τὸ σαράπι ποὺ τὸ τρώει τὰ σωθικά του θερμαίνει καὶ σιγυμές, σιγυμὲς ἔχει τὴν ἐνέτρεψιαν πὼς κάνει ἡν δύστερη προσπάθεια γιὰ νὰ τὸν τελειώσῃ γρηγορώτερα. Θαρρεῖς πὼς ἡ κίνηση κι' ἡ χαρὰ τῶν ἄλλων πὼ σὲ κυκλώνει προξενοῦν ἕνα ἀνεβάρασμὸ, μιὰ ἐξέγερση στὸν ἐσωτερικὸ κόσμο. Κι' ἡ μελαγχολία ἀπλώνει τὶς μαῦρες φτεροῦγες της. Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ φύγουν γιὰ νὰ ἀποσωθῇ μὲ τὸν ἑαυτό της. Ὁλα τὴν ἐμπλεκαν, ὅλα τὴς φαίνονταν σιὰ νεῦρα, ὅλα τὴς φαίνονταν συμβατικὰ καὶ ψεύτικα. Ἤθελε νὰ ξεσπάσῃ. Ν' ἀπομονωθῇ καὶ νὰ συγκαυσωθῇ λίγο μὲ τὸν ἑαυτό της. Καὶ τὴν ἀνάγκη αὐτὴ ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ τὴν ἔνιωθε μὲ γαλαίτερη. Σὲ παρόμοιες περιστάσεις, ἡ παρουσία καὶ τοῦ πιὸ ἀγαπημένου προσώπου μας, εἶνε ἐνοχλητικὴ. Μὰ ἤταν καὶ κάτι μεγαλύτερο. ἀκόμα πὼς τὴν εἶχε φέρει σ' αὐτὴ τὴ κατάσταση. Τὸ σπουγεμανὸ ρανιεδοῦ τὴν εἶχε ἀναστώσει. Ἀντὶ γιὰ δῶρο δέχτηκε τὰ φαρμακερὰ λόγια του. «Τὶ θὰ γίνῃ Φλώρα αὐτὴ, ἡ σχέσις μας; Ἀν, αὐτὸ παράγινε, προχωρήσαμε πολύ. Δίκηο ἔχεις μὰ σὶ συνθήκες τῆς ζωῆς, ἕνα σωρὸ ὑποχρεώσεις....»

Θὰ ἤταν περασμένα μεσάνυχτα ὅταν μὲ μιὰ ἀνείπωτη ἀνακούφιση ἔκλεισε τὴ πόρτα τῆς κάμαρᾶς τῆς. Μ' ἀργὰς κινήσεις ἔβγαλε ἕνα, ἕνα τὰ ροῦχα τῆς. Σὰν ἔφτασε στὸ κορμὶ, πλησίασε τὸ καθρέφτη κ' ἔριξε μιὰ ματιὰ σ' ὅλο τὸ κορμὶ, ἔτσι σὰν νὰ βεβαιωθῇ πὼς κρατιόταν ἡ πρώτη τῆς φρεσκάδα, κ' ὕστερα ἔγειρε τὸ κεφάλι της. Θ' ἄπρεπε ν' ἄλλαξε βαφή. Δὲν ἤταν μιὰ ἑβδομάδα ποὺ τὰ εἶχε περιποιηθῇ καὶ πάλι μερικὲς τρίχες ἤταν ἄσπρες.

Κὶ καμμιὰ φορὰ σὰν πλησίαζε στὸ ἀστραφτερὸ γυαλὶ πότε μουγγυμίνη καὶ πότε δλόγυμνη. Τὸς κοιμᾶσανε τὸ κορμὶ τῆς. Τότε δλα τὰ σαβούκια πὼς ἤταν σπουδαῖα καὶ πὼς ἄξιζαν. Γέλασε θλιβερά.

Ἕνας βαρὺς ἀνασταναγμὸς ἔφυγε ἀπ' τὰ στῆθεια της, φόρεσε τὸ νυχτικό της κ' ἔπεσε στὸ κρεβάτι. Τῆς φάνηκε σὰν ἀπολύτρωσῃ....

Πάνω ἀπὸ μιὰ ὥρα τώρα ξαπλωμένη γύριζε πότε ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ κλείσῃ μάτι. Οἱ σκέψεις ἔδιωχναν τὸν ὕπνο ἀπ' τὸ κουρασμένο κορμί. Καὶ τὰ φετεινὰ Δωδεκαήμερα τὴν εἴρισκαν μόνη, ἀσυντρόφευτη, ἄχως δική της σπιτικογένεια, ἄχως δικό της σπίτι. Δὲν ἤταν πιὰ μικρὴ. Στὰ μάτια τῆς κοινωνίας βέβαια πάντα ἤταν εἴκοσι ὀχτώ. Μὰ ἔσο κ' ἐν τὴν ἔδειχναν νέα τὰ περιεχόμενα ἐκεῖνα τὴν πολύχρωμων κορφῶν νοοτιῶν ποὺ σὲ διάφορα σχήματα, ἀμέτρητα στόλιζαν τὴν ἑταζέρα της, μάταιη προσπάθεια. Ἔβδομὰ καὶ δυὸ μῆνες εἶχε κλείσει τὰ τριάντα ἕξη. Κι' ὁ νοῦς τὴς γυρνάει κάμποσα χρόνια πίσω. Θυμᾶται.... ...Τὰ χρόνια καὶ τὰ ἐκπαιδευτήρια γρήγορα τὴ μεγάλωσαν. Ἕνα χαρὰ τῆς ἀνοιγε μερικὲς πόρτες. Ἐσοιμάστηκε γιὰ τὸ καινούργιο ξεκίνημα πρὸς τὰ ψηλά, ἀλλ' ἡ δύναμη ἔλειπε, τὰ παράτησε καὶ μπῆκε στὴ ζωὴ τῆς δουλειᾶς. Τὰ αἰσθημαδάκια δὲν τὴν ἐνθουσίαζαν. «Θέλω ν' ἀγαπήσῃ σοβαρὰ μ' ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκατάστασῃ. Μὲ τὴ δουλειά, τὸ πιάνο κ' ἔνα δυὸ φίλες τὰ χρόνια ἐκεῖνα προχωροῦσαν βουβὰ, χαμαὶ, ἴσαμε τὰ εἴκοσι ἑχτὼ τῆς. "Οταν ἔνα βράδυ σὲ μιὰ συγκέντρωσῃ ἡ καρδιὰ τῆς χτύπησε περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε. Μιὰ γνωριμία... "Ενας χρόνος.... Ἄλλος ἕνας καὶ σὰ τέλος ἐστρίφαν τὰ χέρια τους μὲ πολλὲς ὑποσχέσεις. Δὲν βιαζόταν, αὐτὸ κανόνας μέσα σ' ἑθνολογο ἐνθουσιασμὸς. Μὰ τὴ γυναικεία βιαζοσύνη τὴ κατέλαβε ἀπ' τὶς πρῶτες συναντήσεις πὼς δὲν θὰ ἤταν κάτι τὸ περαστικό. Ὁ ἀρίσκος ἤταν ἀνγηρορικός, μ' ἀγκάλιαι, θ' ἀγαπιζόταν, θὰ κουραζόταν μὰ καὶ τὸ ἀφελος δὲν ἤταν μικρό. Ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπε σὰν μιὰ ἐξαίσια ἀνατολὴ ποὺ φωτίζει τὴ πλάση νὰ τὴς χαιρογελᾷ τὸ στεφάνι τῆς νίκης, τὸ στεφάνι τοῦ γάμου.

Ὁλομόναχη ἀπὸ πουθενὰ δὲν περίμενε τίποτα. Οἱ συγγενεῖς εἶχαν τὶς δικές τους σκοτοῦρες. Ἡ πρότκα τῆς ἤταν λίγη καὶ τὰ προξενειὰ ἀν καὶ δὲν ἔλειπαν, ἤταν γεμάτα ἀπὸ ἀπαιτήσεις. Αὐτὸν ποὺ τῆς ἔρρχγκε σὰ διάδα τῆς ἡ τύχη ἔπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ τὸν τυλίξῃ. Κι' ἔνα μεγάλο αἰσθημα κρατοῦσε στὴν ἀρχὴ σφιγτὰ δεμένες τὶς φυχές τους. Ὁ ἕνας ἔπαιρνε ζωὴ καὶ δύναμη ἀπ' τὸν ἄλλον. Ὁ ἕνας ζοῦσε γιὰ τὸν ἄλλον. Τὶ ἀξέχασσο κεῖνο τὸ βράδυ στὴν ἀκρογιαλιά. Καθόσαν δίπλα, δίπλα, τῆς κρατοῦσε τὰ χέρια καὶ κύτταζαν τ' ἀσημένιο ποτάμι ποὺ σχημάτιζε τὸ φεγγάρι στὸ θαλασσινὸ καθρέφτη σὰν τῆς ψιθύριζε τὰ πρῶτα γλυκόλογα. Πῶς θυμᾶται καλά. "Ερρεμε σύγκορμη ἀπὸ εὐτυχία. Μιὰ γλυκειὰ ἀναρχίζλα εἶχε περάσει δλο τὸ τῆς κορμί. Ἤταν ἡ λατρεία τοῦ. Πῶς τώρα ἄλλαξε; Γιὰ τὴ Φλώρα αὐτό, γιὰ τὴ Φλώρα ἐκεῖνο καὶ κάθε τόσο ἀσφαρεφρὰ πετράλια στόλιζαν τ' αὐτιά τῆς, χρυσάφια τύλιγαν τὰ χέρια τῆς καὶ μαργαριτάρια τὰ λαιμό τῆς. Τὰ μαῦρα μάτια τῆς, τὰ σοῦβεια τῆς κ' οἱ γάμπες τῆς τὸν ἐξίγαν ὑποταγμένο καὶ τὸν ἔφερναν κοντά τῆς δσο κ' ἀν ἤθελε νὰ ξεφύγῃ. Καὶμένα νειάτα, τὶ γρήγορα ποὺ εἶνε τὸ πέρασμά σας!....Ἐκφνικὰ πικυνὰ μαῦρα σύνναφα μαζεύτηκαν. Ἡ γαλήνη χάθηκε κ' ἡ πρώτη καταιγίδα δὲν ἄργησε νὰ ξεσπάσῃ. Κάτι ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ περιμένῃ, ἐνῶ οὔτε εἶχε περάσει ἀπ' τὸ μυαλό της, κάτι ποὺ τὴν τάραξε.

Ὁστόσο ἤβρε βέβαια πὼς ἄλλοι πρῶτα περνοῦν ἀπ' τὴν ἐκκλησία κ' ὕστερα τραβοῦνε στὴν ὀσία, κ' ἄλλος πάλι ἀνάποδα. Τῆς φάνηκε δύσκολο. Τὶ θέλεγαν οἱ γνωστοί ἀν τὸ μάθαιναν. Καὶ ἀν ἤταν μιὰ ἐπιπλλαιη ἱδιοτροπία του. Μὰ κ' ἀν ἔπειθε τὸν ἑαυτό της οἱ ὀλκογενειακὲς παραδόσεις; Ψυχράθηκαν γιὰ λίγο. Ξαναβρέθηκε στὴ μόνωσῃ της καὶ τότε κατάλαβε ἕνα μεγάλο κενὸ νὰ τὴν κυκλώνῃ. Οἱ δισταγμοὶ ὑποχώρησαν. Κ' ἔρριξε τὰ τεῖχη τῶν παραδόσεων.

Μάθησε δσες μαργαρίτες βρέθηκαν σὸ διάβα της. "Ολες εἶπαν ναί, φτέρωσαν τὶς ἐλπίδες, κ' ἐξῆ χρόνια ἐκλεισαν ἀπ' τὴ γνωριμία τους δίχως ν' ἀνοίξῃ δικό της σπίτι. Οὔτε τὸ ἀποφάσιζε, οὔτε τὸ ἀπέκλεισε Μαρτύρο. Κ' ἀπόμεινε στὴ τύχη. Μὰ ἄρχισε νὰ τὸν συαίνεται. Ἔσφιξε τὴ καρδιὰ τῆς καὶ προσπάθησε νὰ τὸν ξεχάσῃ. Κυνήγησε μερικὰ προξενειὰ, ἀλλὰ κανένα δὲν ἔφερε ἀποτέλεσμα.

Κ' ἡ πεταλοῦδα ἀπόμεινε γύρω ἀπ' τὴν ἴδια φλόγα. Θυσιάστηκε, μαράθηκε, κ' ἐκεῖνο ποὺ μὲ τόση λαχτάρα ζηροῦσε νύχτα, μέρα δὲν τὸ εἶχε βρεῖ. Τὰ καλύτερα χρόνια τὰ πέρασε μὲ σύντροφο τὸ πόνο καὶ τὴ μάταιη ἐλπίδα. Ἦταν δλοφάνερο πὼς θᾶμενε σὸ περιθώριο. Τράβηξε τὸ μανυῆλι κάτω ἀπ' τὸ μαξιλάρι καὶ σκούπισε τὰ δάκρυά τῆς.

Ἀκόμα τὰ λόγια του φυρρονεύσαν σ' αὐτιά της: «Τὶ θὰ γίνῃ Φλώρα αὐτὴ ἡ σχέσῃ μας; Ἀ, αὐτὸ παράγινε, προχωρήσαμε πολύ. Δίκηο ἔχεις μὰ οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς, ἕνα σωρὸ ὑποχρεώσεις....»

Ὁλόμονα ἀπὸ πουθενὰ δὲν περίμενε τίποτα. Οἱ συγγενεῖς εἶχαν τὶς δικές τους σκοτοῦρες. Ἡ πρότκα τῆς ἤταν λίγη καὶ τὰ προξενειὰ ἀν καὶ δὲν ἔλειπαν, ἤταν γεμάτα ἀπὸ ἀπαιτήσεις. Αὐτὸν ποὺ τῆς ἔρρχγκε σὰ διάδα τῆς ἡ τύχη ἔπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ τὸν τυλίξῃ. Κι' ἔνα μεγάλο αἰσθημα κρατοῦσε στὴν ἀρχὴ σφιγτὰ δεμένες τὶς φυχές τους. Ὁ ἕνας ἔπαιρνε ζωὴ καὶ δύναμη ἀπ' τὸν ἄλλον. Ὁ ἕνας ζοῦσε γιὰ τὸν ἄλλον. Τὶ ἀξέχασσο κεῖνο τὸ βράδυ στὴν ἀκρογιαλιά. Καθόσαν δίπλα, δίπλα, τῆς κρατοῦσε τὰ χέρια καὶ κύτταζαν τ' ἀσημένιο ποτάμι ποὺ σχημάτιζε τὸ φεγγάρι στὸ θαλασσινὸ καθρέφτη σὰν τῆς ψιθύριζε τὰ πρῶτα γλυκόλογα. Πῶς θυμᾶται καλά. "Ερρεμε σύγκορμη ἀπὸ εὐτυχία. Μιὰ γλυκειὰ ἀναρχίζλα εἶχε περάσει δλο τὸ τῆς κορμί. Ἤταν ἡ λατρεία τοῦ. Πῶς τώρα ἄλλαξε; Γιὰ τὴ Φλώρα αὐτό, γιὰ τὴ Φλώρα ἐκεῖνο καὶ κάθε τόσο ἀσφαρεφρὰ πετράλια στόλιζαν τ' αὐτιά τῆς, χρυσάφια τύλιγαν τὰ χέρια τῆς καὶ μαργαριτάρια τὰ λαιμό τῆς. Τὰ μαῦρα μάτια τῆς, τὰ σοῦβεια τῆς κ' οἱ γάμπες τῆς τὸν ἐξίγαν ὑποταγμένο καὶ τὸν ἔφερναν κοντά τῆς δσο κ' ἀν ἤθελε νὰ ξεφύγῃ. Καὶμένα νειάτα, τὶ γρήγορα ποὺ εἶνε τὸ πέρασμά σας!....Ἐκφνικὰ πικυνὰ μαῦρα σύνναφα μαζεύτηκαν. Ἡ γαλήνη χάθηκε κ' ἡ πρώτη καταιγίδα δὲν ἄργησε νὰ ξεσπάσῃ. Κάτι ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ περιμένῃ, ἐνῶ οὔτε εἶχε περάσει ἀπ' τὸ μυαλό της, κάτι ποὺ τὴν τάραξε.

Ὁστόσο ἤβρε βέβαια πὼς ἄλλοι πρῶτα περνοῦν ἀπ' τὴν ἐκκλησία κ' ὕστερα τραβοῦνε στὴν ὀσία, κ' ἄλλος πάλι ἀνάποδα. Τῆς φάνηκε δύσκολο. Τὶ θέλεγαν οἱ γνωστοί ἀν τὸ μάθαιναν. Καὶ ἀν ἤταν μιὰ ἐπιπλλαιη ἱδιοτροπία του. Μὰ κ' ἀν ἔπειθε τὸν ἑαυτό της οἱ ὀλκογενειακὲς παραδόσεις; Ψυχράθηκαν γιὰ λίγο. Ξαναβρέθηκε στὴ μόνωσῃ της καὶ τότε κατάλαβε ἕνα μεγάλο κενὸ νὰ τὴν κυκλώνῃ. Οἱ δισταγμοὶ ὑποχώρησαν. Κ' ἔριξε τὰ τεῖχη τῶν παραδόσεων.

Μάθησε δσες μαργαρίτες βρέθηκαν σὸ διάβα της. "Ολες εἶπαν ναί, φτέρωσαν τὶς ἐλπίδες, κ' ἐξῆ χρόνια ἐκλεισαν ἀπ' τὴ γνωριμία τους δίχως ν' ἀνοίξῃ δικό της σπίτι. Οὔτε τὸ ἀποφάσιζε, οὔτε τὸ ἀπέκλεισε Μαρτύρο. Κ' ἀπόμεινε στὴ τύχη. Μὰ ἄρχισε νὰ τὸν συαίνεται. Ἔσφιξε τὴ καρδιὰ τῆς καὶ προσπάθησε νὰ τὸν ξεχάσῃ. Κυνήγησε μερικὰ προξενειὰ, ἀλλὰ κανένα δὲν ἔφερε ἀποτέλεσμα.

Κ' ἡ πεταλοῦδα ἀπόμεινε γύρω ἀπ' τὴν ἴδια φλόγα. Θυσιάστηκε, μαράθηκε, κ' ἐκεῖνο ποὺ μὲ τόση λαχτάρα ζηροῦσε νύχτα, μέρα δὲν τὸ εἶχε βρεῖ. Τὰ καλύτερα χρόνια τὰ πέρασε μὲ σύντροφο τὸ πόνο καὶ τὴ μάταιη ἐλπίδα. Ἦταν δλοφάνερο πὼς θᾶμενε σὸ περιθώριο. Τράβηξε τὸ μανυῆλι κάτω ἀπ' τὸ μαξιλάρι καὶ σκούπισε τὰ δάκρυά τῆς.

Ἀκόμα τὰ λόγια του φυρρονεύσαν σ' αὐτιά της: «Τὶ θὰ γίνῃ Φλώρα αὐτὴ ἡ σχέσῃ μας; Ἀ, αὐτὸ παράγινε, προχωρήσαμε πολύ. Δίκηο ἔχεις μὰ οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς, ἕνα σωρὸ ὑποχρεώσεις». Δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ ἐπιλλήβῃ, οὔτε νὰ διαμαρτυρηθῇ σὰ ἀπόσα. Τί εἶχε νὰ περιμένῃ πιά; Κι' ὅμως ἡ ἐλπίδα πάλι τὴν παρηγοροῦσε. Ἴσως...' Ἀλλοίμονο ἂν χανόταν κ' αὐτή. Μιὰ βοῆ ἀπ' τὸ δρόμο ἔκοψε τὴ σιγαλιὰ τῆς πρωτοχρονιάτικης νύχτας καὶ τὶς σκέψεις της. Κύτταξε τὸ ρωλοῖ, ἤταν πέντε. "Ενα τραγοῦδι ποὺ σκόρπιζε ἐρωτικὸ παράπονο μαζὶ μὲ τὴ γλυκειὰ καὶ νοσταλγικὴ συνοδεία τῆς κιθάρας;

Καὶ τώρα ἔχει συντροφιὰ τὰ δάκρυά μου.....

Τραγοῦδια ἀγάπης, ἀνασταναγμοὶ κιθάρας, ὄνειρα, ἐλπίδες. Ἀ! Τὰ νειάτα, τὰ αἰώνια νειάτα ποὺ δὲν σκέπτονται τίποτα. Εὐτυχισμένες παρέες, ζαλισμένα ἀπὸ δυὸ λογιῶ κρασί ξευγάρια, γιόρτασαν ἑνωνοιασα τὴ πρωτοχρονιάτικη βραδιά. Πόσο ὄμορφα, πόσο ὄμορφα ἀρχίζουν πάντα αὐτὲς οἱ ἱστορίες καὶ πόσο διαφορετικὸ ἐπίλογο ἔχουν. "Ετσι κ' ἐκεῖνη μιὰ τέτοια βραδιὰ γυρνοῦσε εὐτυχισμένη ἀπὸ κάποιο κέντρο, ἔτσι εἶχε ἀρχίσει κ' ἐκεῖνη, καὶ τώρα ξευγεῖσε μὲ σύντροφο τὸ πόνο καὶ τὴν ἐλπίδα...

Ἡ νύχτα δλόενα τραβοῦσε τὸ σκοτεινό της τέπλο. Ξημέρωνε. Ὁ παλιὸς χρόνος ἔτοιμε φύγει κ' ὁ καινούργιος ἔπαιρνε τὴ θέση του μὲ ὑποσχέσεις.

20—12—36

ΘΕΟΔ. Β. ΒΑΣΜΑΤΖΗΣ

ΠΡΟΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΜΙΑ ΕΙΡΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

ΤΟΥ κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

— Τὸν ἄτιμο τὸ φάνσε!

Κουκουλωμένος στὸ παλτό του παλιό εἶχε κατεβῆ ἀπὸ τὴ λέσχη. Ἤταν ξανιμένος ἄπαρα ἀπὸ τὸ παιγνίδι. Εἶχε παίξει πολλὲς ὧρες. Αὐτὸ δὲν ἐσυνήθιζε νὰ τὸ κάνῃ ποτέ. Μὰ ἤταν ἡ νύχτα τῆς πρωτοχρονιᾶς. "Ἐτσι τὸ ἀποφάσισε ν' ἀνεβῇ κ' αὐτὸς τὶς σκάλες τὶς λέσχης. "Ενας δικαστικός... Βέβαια ἀν ἐπήγαινε συχνά, ἐκινδύνευνε κ' ἡ θέση του. Μὰ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, δὲν βαρυόσαι.... Κι' ἀν ζοῦν εἶπανε θὰ εἴπανε· «Παίζει κι' ὁ κύριος γραμματέας γιὰ τὸν καλὸ τὸ χρόνο... Χρονιάρα μέρα—χαλάλι τους»!

— Τὸν ἄτιμο τὸ φάνσε!

Ὅλο ἔτσι συγλέγε ὁ κύριος γραμματέας, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κατέθηκε τὴ φοιτισμένη σκάλα τῆς λέσχης. Βέβαια ὁ φάνσες ἔφαιγε. Ὁ γραμματεὰς πῆγε νὰ ἰδῇ τὴν τύχη του. Μὰ ἔχασε τὰ πάντα. Ἐμπιστεύτηκε σὸ φάντε καὶ ὁ φάντες τὸν πρόδοσε. "Ενας ὁλάκαιρος μισοῦς καὶ μερικὰ ἀκόμα ἐκατοσάρικα ἀπὸ κᾶτι ἀποσωριὰ μέτφαν πήγανε πιά... Αὐτὴ τὴ στιγμὴ, ὁ κύριος γραμματέας, ἤτανε ἀπένταρος γι' αὐτὸ κι' ἀλσ-ἐβρίζε:

— Τὸν ἄτιμο τὸ φάνσε!

***

Λίγο πρὶν ξημερώσει, ἔφτασε στὸ δωμάτιό του. "Ἐμενεν ἐκεῖ μοναχὸς του. Κατάμονος! "Οσαν ἔλειπε, ἐπήγαινε ἡ σπιτονοικοκυρὰ καὶ τοῦ σιτφίζε τὸ δωμάτιο. Αὐτὸς δὲν ἔβλεπε κανένα.

Ἄναψε τὸ μικρὸ λαμπάκι. Γόμθηκε κ' ἔπεσε.

Ἤσβωσε τὸ λαμπάκι, μὰ ἀπὸ τὶς χαραμάδες τοῦ παραθυριοῦ καὶ ἀπὸ τὶς τρύπες τῆς πόρτας ἔμπαινε πιὰ φῶς. Ξημέρωνε ὁ καινούργιος χρόνος!

— Ἄτυχος ἤμουνα πάντα! Ἡ τύχη δὲν μοῦ χαμογέλασε ποτέ! Σκεφτόνταν τώρα ὁ γραμματεὰς τοῦ Ἐξηνοδικείου. Ἀδικα τὰ βάνω μὲ τὸ φάντε. Τί φταίει αὐτός; Ἐγὼ φταίω. Ἡ δική μου τύχη, ποὺ εἶναι ἀφιλόξενη.

Μαῦρες σκέψεις, ζωγραφιὲς γοργές, ἡ μιὰ ἀπάνω σὰν ἄλλη, θύμησες καὶ τωρινὰ πρόσωπα, ἅλα μαζὶ ἐρχόνταν στὴ σκέψῃ του. "Ὅλα σοῦ ἔδειναν μιὰ πίκρα... Ἀγαπνα ὅμως ἀνειφέγγισε κᾶτι χλυκό. Ἀνάμεσα σὲ φλογάτα γεράνια καὶ σὲ γυαλιὰ χρώματα γαρύφαλου. Ναί βγῆκε μέσα στὴ σκέψῃ του Ἐκείνη. Χαριωπὸ καὶ γελαστὸ προσωπάκι. Ζωηρὰ γαλανὰ μάτια, μαλλιὰ ξανθὰ σὰν ὄμριια σάγυια... Σὰν νὰ χύθηκε χαρὰ μέσα στὸ φαρμάκι τῆς θυσυχίας του, σὰν τὴ θυμήθηκε τὴν Ἀννούλα...

Καὶ τώρα θυμώνταινε... Θυμώνταινε σὰν κάποτε περνοῦσε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό της καὶ τὴν πρόσεξε γιὰ πρώτη φορὰ. Ἀλληθινὰ ἐκεῖ στὴ μικρὴ χώρα τοῦ νησιοῦ, ποὺ ἤβγαν τώρα δυὸ χρόνια γραμματεὰς τοῦ Ἐξηνοδικείου, εἶχε πολλὰ κορίτσια. Μὰ συλλογιζόταν πολλὲς φορὲς γιατί νὰ μὴν προσέξῃ καμμιὰ ἄλλη ἰδιαίτερα, παρὰ μονάχα τὴν Ἀννούλα. Καὶ δὲν τὴν πρόσεξε μονάχα, τὴν ἀγάπησε... Λίγες μέρες ἀφοῦ τὴν εἶδε, γιὰ πρώτη φορά, τὴν ἀγάπησε ξανὰ στὸ παράθυρο. Ἐπέτυχε τὰ γεράνια τῆς καὶ τὶς γαρυφαλιές.... "Ἠτανε λουλοῦδι σωστὸ μέσα στὰ λουλούδια....

Θυμᾶται—ὦ πὼς τὸ θυμᾶται!—καὶ ὅταν μιὰ μέρα τσίρριξε ἡ Ἀννούλα καὶ ἔνα γαρύφαλο. Τὸ πῆρε, γιὰ θυχαρίστησε μὲ τὰ μάτια καὶ κεῖνη γέλασε χαρούμενη... Ἀπὸ τότες γνωριστήκανε καλλίτερα.... "Ἐπειτα ἔπωχε νὰ πούνε καὶ λίγα λόγια. Ἡ ἀγάπη δὲν κρύβεται. Ἀγαπιόντουσαν. Καὶ κεῖνη τὸν ἀγαποῦσεν, ὅπως κι' αὐτός. Μὰ ἐδῶ ἡ σκέψῃ σταματᾶει. Πῶς θὰ μποροῦσαν νὰ ἑνωθοῦν; Ὁ μισθὸς τους μικρὸς καὶ κεῖνη φτωχούλα. "Ὀλο γίνονται ἐνέργειες γιὰ τὴν αὔξησῃ τοῦ μισθοῦ, μὰ δὲν βρίσεσαι. Μιὰ ἐλπίδα ἤταν; νὰ κερδίσῃ μερικὲς χιλιάδες στὰ χαρτιά. Τότες κάτι θὰ μποροῦσε νὰ σκεφθῇ. Μὰ κ' ἡ ἐλπίδα αὐτὴ ἐπέτταξε ἀπόψε!

***

Κ' ἡ δημος ἔχει.

"Ηταν ἀκόμα ἕνα παράθυρο ἀνοιχτό. Ἂν ὁ Διάολος ἔσπαζε τὸ πόδι του, ὅλα θὰ διορθώνονταν. Σύλλογίσθηκε πὼς εἶχε πάρει καὶ τὰ τέσσερα τέταρτα. "Ἐκαμε τὸ καθῆκον του. Βέβαια δὲν εἶναι καὶ πολὺ σοβαρὸ νὰ κρέμεται ἡ τύχη ἑνὸς δικαστικοῦ ἀπὸ ἕνα λαχνὸ λαχείου. Μὰ τί νὰ γένῃ; Ἄλλη ἐλπίδα δὲν ὑπῆρχε. Ὡστόσο μὲ τὰ τέσσερα τέταρτα, ἂν ὁ Διάολος ἔσπαζε τὸ πόδι του, θὰ κερδίζε ὁ κύριος γραμματέας ἕνα ἑκατομμύριο!

Τώρα θυμᾶται τὸ ζήτημα γιὰ τὰ δρομολόγια τῶν βαποριῶν. Τὰ νησιὰ εἶναι ἀφιμένα στὴν τύχη τους. Λίγοι ψῆφοι καὶ μαλακοὶ ἄνθρωποι. Τί τὰ θέλεις... Ταχυδρομεῖο μιὰ φορὰ τὴ βδομάδα καὶ οἱ ἐφημερίδες ἔρχτα κάθε φορά. Ἀργοῦν ἔσσι καὶ οἱ κερδισμένοι ἀριθμοὶ τοῦ λαχείου. Αὐτὸ τὸν εἶχε στεναχωρήσει λίγο τὸν κύριο γραμματέα καὶ μόλις ἀγόρασε τὸ λαχνό. Μὰ ἐπειτα εὐρῆκε τὴ λύσῃ. Εἶχε γράψει σ' ἕνα συνάδελφό του τοῦ Εἰρηνοδικεῖου Ἀθηνῶν τὸν ἀριθμὸ καὶ τοῦ εἶχε παραγγείλει πὼς ἂν κερδίσῃ αὐτὸ τὸ νούμερο, νὰ τοῦ πετάξῃ ἕνα τηλεγράφημα, μόνο μιὰ λέξῃ: «Ἐκέρδισες». αὐτὸ τοῦ φτάνει.

Ὅστε μέσα στὴ θλῖψη καὶ τὴν ἀπελπαία τοῦ κυρίου γραμματέα ἔλαμψαν τώρα δυὸ φωτεινὰ σημεῖα. "Ἐνα ξανθὸ φῶς καὶ μιὰ ἐλπίδα γιὰ τὸ λαχεῖο. Ἂν ἔρχόνταν τὸ δεύτερο θὰ κέρδιζε καὶ τὸ πρῶτο...

"Ἐτσι ἀναπαύτηκε ὁ νοῦς τοῦ χαμένου δικαστικοῦ καὶ ὁ ὕπνος ἤρθε. Ὁ ἥλιος στὸ μετάξῃ τραβοῦσε φυλὰ στὸν οὐρανό...

***

Βρόντσι δυνατοὶ στὴν πόρτα τὸν ἐξύπνησαν.

— Ποιὸς εἶναι; ἐφώναξε.

— "Ἐχετε, κύριε γραμματέα, ἕνα τηλεγράφημα.

— Τηλεγράφημα; Ἀμέσως.

Πετάχτηκε μόλις τὸ κρεβάτι ὁ κύριος γραμματεὰς. «"Ἐχει γοῦστο» συλλογίστηκε καὶ φόρεσε βιαστικὰ τὰς πανσοῦδες του.

Ἄνοιξε βιαστικὰ τὴν πόρτα. Ὁ διανομέας τοῦδωσε τὸ τηλεγράφημα καὶ τοῦ ἔβαλε στὸ βιβλίο νὰ ὑπογράψῃ.

— Ἐξ Ἀθηνῶν, τοῦ εἶπε ὁ διανομέας κ' ἔφυγε.

Ἄνοιξε βιαστικὰ τὸ τηλεγράφημα ὁ γραμματεὰς. Τὸ κοίταξε καλά. Δὲν πίστευε τὰ μάτια του. Τάρριψε καὶ τὰ ξανάτρωβε.

—Μὴν κοιμᾶσαι ἀκόμα; εἶπε. "Ἐκλεισε τὴν πόρτα, ἐκάθισε στὸ κρεβάτι, ξανάτρωβε τὰ μάτια του καὶ διάβασε τὴ μόνη λέξῃ ποὺ εἶχε τὸ κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος:

— «Ἐκέρδισες».

Ὅστε—συλλογίστηκε—ἐκέρδισα. Τηλεγραφεῖ ὁ φίλος μου, ὁ συνάδελφός μου. Ὡστὸ ἡ διεύθυνσῃ μου, ὡστὸ ἡ ὑπογραφὴ, ὡστὸ ἡ λέξῃ «Ἐκέρδισες». "Ἐχω λοιπὸν αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἕνα ἑκατομμύριο. "Ἐνα ὡστὸ ἑκατομμύριο! Πάει πιά! Μὲ τὸν καινούργιο χρόνο ἄλλαξε κ' ἡ τύχη μου. Τὸ πράμμα εἶναι φανερό!

Τώρα ἄφησε κατὰ μέρος τὴ δικαστικὴ